

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Kül-monostorutca 181. szám.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délel. Ára évfolyamra 3 ft. o. é.

Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelendő.

A „nyitlér”-t czikkok sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Könyvtára, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, maj. 10 1866.

A harci hírek üvöltése közben, melynek folytán minden perczen a vihar kitörését várhatjuk, nem kevésbé fontos tárgy — mert a magyar országgyűlés irányábani felsőbb intenciókról szóló — tudósítások vonják magukra figyelmünket, s minthogy a közösen alkotott birodalom sorsára nézve majdnem döntő fontosságúnak tartjuk, hogy egy szerencsés elhatározás által végre kielégíttessék és megnyugtattassék a magyar királyság, hol oly hatalmas erkölcsi és anyagi segélyforrások találhatók fel, talán nem ártunk magunkat, ha azon hitnek adunk kifejezést, hogy az országgyűlés által hódoló tisztelettel, de egész határozottan hangsúlyozott jogos igények és törvényszerű várakozásokra nézve végre kielégítőbb — s vajha egész biztossággal mondhatnók! — teljesen kielégítő legfelsőbb elhatározások előestéjén állunk.

A kormányának legközelebbi lépéseiről Magyarország irányában, s a kancellár urnak ezen tervekkel összefüggésben álló Pestre utazásáról — ugymond a „Wanderer” — a jól értesült körökben oly hírek keringenek, melyek más források szerint sem látszanak egészen alaptalanoknak. „Ezek szerint — így folytatja az említett lap — a kormány arra törekednék, hogy a közös ügyek tárgyában működő bizottmány munkálata a lehető leg hamarabb a teljes ház elibe terjesztessék. Mihelyt aztán e tárgyban az országgyűlés határozott, azonnal királyi leirat fog leküldetni, mely az első feliratra adott rescriptum által okozott (kedvezőtlen) benyomást jobbra változtatná. Ezzel a leirattal egyszersmind a birodalom helyzete is előadotván, ha a háború az alatt netalán kitörendett, az országgyűlés néhány hónapra el fog napoltatni. Remélik, hogy az országgyűlés ezen közleményre oly nyilatkozvánnyal felelne, melynek természetéről — a „W—” nem kíván „e pillanatban bővebb felvilágosítást adni.”

A bécsi, gráci és más német lapok is egyre kezdik pengetni, hogy Magyarország „nevezetesen concessiók”-ra számíthat.

De a mi ezt illeti, tisztában kell lennünk avval, s ha a helyzetet legalább e válságos pillanatban minden önámítást kizáró komolysággal kívánjuk felfogni, kötelessége a legdühösebb centralista német politikusnak is bevallania, hogy a magyar királyság törvényhozóteste sem egyik, sem másik feliratban semmi nemü „concessiókért” nem folyamodott a koronához, hanem egész ünneppélyesen és félre nem érthető őszinteséggel fejezte ki az iránti kívánatát, hogy egyedül és csupán csak annak megadásáért esdekel, a minek megadására a törvény kötelező ereje szolgál dönthetetlen évül, s ez az egyoldalulag felfüggesztett alkotmány s legalis közjogi viszonyok mielőbbi helyreállítása.

Sőt maga az országgyűlés az, mely habár olyat nem kért, de igenis! nyújtani kívánt „concessió-t,” midőn első feliratának 17-dik passusában hiven az 1861-iki nyilatkozathoz, kijelenté, hogy a közös viszonyokat illetőleg, tekintettel a Lajthán teli népek s a birodalom érdekeire „azt, a mit tennünk szabad, s mit önállásunk és alkotmányos jogaink sérelme nélkül tehetünk, a törvényszabta szigorú kötelesség mértékén túl is, méltányosság alapján, politikai tekintetből megtenni készek vagyunk.”

De mutasson bárki egy tételt a két felirattal, a hol törvényhozásunk odairányozta volna törekvését, hogy a koronát a „törvényszabta szigorú kötelesség mértékén túl”, specific Magyarországi érdekei iránti sympathicus tekintetből, engedményekre bírja, oly engedményekre, melyeket csak a méltányosság s nem a törvény alapján igényelhetne!

Bizonyára ily pont nem található egyik felirattal se! s Magyarországnak, hogy teljesen kielégített és megnyugtatót legyen, nincs is egyébre szüksége, mint arra, hogy adassék meg neki az, mi szentesített és jogérvényes törvényeinek alapján megilleti, a mi sajátja, s a minek kiszolgáltatását a tulajdonjognál fogva nem szükség, hogy „engedmény” gyanánt várja.

Ha tehát arról van szó, hogy a kir.

leirat által előidéztet kedvezőtlen hatás javíttassék, s ha a döntő körökben — mint fennebb mondatott — számítanak arra, hogy a birodalom helyzetéről előterjesztésre az országgyűlés oly nyilatkozvánnyal fog felelni, minőt a helyzet természeténél fogva óhajtanónak találhatunk, talán nem hibázunk, ha előre is azon bizalomterjesztő föltevésből indulunk ki, hogy a magas kormány nem a német lapok concessionaló szempontjából, s mintegy csak szükségből méltányolanda jogigényeinket, hanem mert meggyőződött, hogy azok megadása semmi áldozatba se kerül, s mégis a legdúsabb kamatokat hajthatná, mert Magyarország semmit se követel egyebet, mint a mit a törvény értelmében igényelhet, s csak az adatát vissza neki, mi elidegeníthetetlenül sajátja, kielégíttetik, a nélkül, hogy akár a Lajthán teli tartományok, akár a birodalom részéről valami ajándékot kellene nyújtani.

Azon német publicisták tehát, a kik felfüggesztett törvényszerű alkotmányunk teljes rehabilitálásában, s még akkor is, ha az csak részletenként történik, egyebet se látnak, mint concessiót, vagy nem ismerik, vagy nem akarják a dolog valódi állását ismerni, s bizonyára soha rosszabb szöveget nem tehetnek, mint ha e pillanatban is átkodottan megtagadják Magyarországtól azt, hogy nem kegyelmi, hanem egyedül és kizárólag igazságszolgáltató kormánypolitika által óhajti törvényes jogaihoz magát visszahelyezve látni.

De mi reméljük, hogy a m. kormány elfogulatlanabb, higgadtabb és emelkedettebb szempontból, s minden fikióktól menten fogja egy szerencsésebb s hatalmasabb — mert élet-erős — politika sikerét és dicőségét megalapítani épp e nagy forduló ponton, a hol egy végleges szerencsés elhatározás a belügyeket illetőleg még mindig nagy hatással lehetne a külpolitikai helyzetre nézve is.

E reményben bizalommal várjuk a korona s az országgyűlés közti hézag bölcs betöltésére irányzott törekvések eredményét, s nem kételkedünk, hogy a nemzet e nemes munkát előkegyenlen elősegítendő, s önmagának visszaadotván, ismerni fogja kötelességét, melylyel önmagának és királyának tartozik.

Halmágyi Sándor.

A német, olasz és magyar kérdés

a „Pesti Napló” közlebbi számának egyik cikkében összefüggésbe s illetőleg párhuzamba hoztatván a hangulat, oly magyarázata nyújtatik, melynek már csak azért is jelentőséget kell tulajdonítunk, mert azt legtekintélyesebb pártlapunk hozza nyilvánosságra. Össztöbbször észre kell tévük magunkat átvenni annak tárgyalagosabb részét, a mint következik:

„Austriának — ugymond — kétségtelenül igaza van, midőn azt állítja, hogy akár Porosz, akár Olaszországot, annál kevésbé mind a kettőt egyszerre, megtámadni szándéka legtovábbalról sincs: igazsága van hivatkozni a szövetségi actára, és annak szabályaira minden szövetségesek irányában; úgy mint éppen létezik, és mielőtt átvizsgálatnák, egyenlő érvényességére; igazsága van akkor is, midőn a gasteini kötés stipulatióinak szoros megtartását követeli: a mielőtt aztán következik, hogy azon esetre, ha a háború még sem lenne elkerülhető, a felelősség ötlet nem illetheti. Ezt contestálják a diplomatiái okiratok, ezt ismétlik naponként kisebb nagyobb variációkkal a hivatalos organumok. De mind hiába! a porosz és olasz kormányok megátalkodva szinlelik a hiteltelenséget; félelmet affectálnak Austria szándékai miatt; hosszasan bálkodnak, hogy ők sem kívánnak támadni, hanem kénytelenek gondoskodni a védelemről; követelik tehát, hogy az európai béke érdekében Austria rakja le fegyverét, ők pedig minden kigondolható türgyet felkeresnek hasonló ajánlkozások eredmények kijátszására. A mi végre a szövetségi acta articulusait illeti, azt mondják, hogy azokat előbb revideálni kell, és revideálni porosz érdekek, tetteleg érvényesek csak akkor lesznek Poroszországra nézve, mely különben később a szövetségből is kilépni stb. Ezen Machiavelli álcazaskodás annyira megy már, hogy képes a leghidegebb államférfiúi keblet is indignatioval és keserűséggel eltölteni, tekintve pedig a körülményeket, melyek, mint a bécsi lapok részletesen megírják, Austriára minden oldalról reá nehezettek, a legerélyesebbnek bátorságát is megzúbasztani.

Forditsuk most szemünket a másik oldalra,

és vessünk egy futó tekintetet saját ügyeink felé, tegyük Austria helyébe Magyarországot, a porosz és olasz kormányok helyébe a birodalmi kormányt, azután huzzuk meg a párvonalat kiki magának, és habár minden részletben nem is, de a helyzetek között meglepőleg találó hasonlatosságot fog tapasztalni. Kivéve azt, hogy nekünk, hála az égnek, sem idegen hatalmasságokkal, sem rossz akaratú ellenséggel nincs dolgunk.

Mi következik mind ezekből? Mind ezekből az következik, hogy ha valaha biztunk a vezénylő kormányférfiak jó akaratában, miszerint alkotmányos kérdéseink szerencsés sikerrel fognak megoldatni, úgy jelenleg a legbiztosabb reményekre vagyunk jogosítva, mert azon államférfiak, kik csak nem naponta fenéig ittak a porosz diplomatai harcz keserű serlegéből, legjobban képesek megítélni azon kedélyhangulatot, melyben egy ország létezhetik, ha minden loyálisai contestatióira, minden kiegyenlítősi ajánlkozásaira, minden oldalról, minden időben és mindenféle variációban egyiránt azt felelik: „Nem! add ide előbb törvényeidet, majd aztán beszélünk!” — Ha pedig ezt megítélni képesek, bizonyára sietni fognak, hogy azon keserűség fulánkját, melynek fájdalmaik ők maguk is tapasztalták, habár csak szájalom által indítatva, mielőbb eltávolítsák a népek szíveiből is, mielőtt az opportunitás idejét elérkezettnek vélik.”

A helyzet francia szempontból.

A francia törvényhozótest május 4-diki ülésében az évi hadilleték feletti vita alkalmával nagyfontosságú nyilatkozatok hangzóának, az Európát nyugtalanító mostani bonyodalomra vonatkozó.

Előbb Rouher államminister adott némely felvilágosításokat Franciaország törekvéseiről, melyeket a béke érdekében kifejtett. Beszédének legfontosabb pontja az, mely a francia kormányának Olaszországhoz viszonyára vonatkozik, s mely így hangzik:

„Különös kötelesség hármlík ránk egy nemzet irányában, melyhez hagyományos rokonszenv, és újabb harci bajtársaság csatol. Olaszország azt hiheti, hogy fel van hiva beleavatkozni a Poroszország és Austria között fennyegetőleg emelkedő összecsúszásba. Minden nemzet maga a bírja érdekeinek; mi nem igénylünk gyámságot Olaszország felett, mely szabadon határoz, minthogy egyedül felelős határozatairól. De az érdekeltég, melylyel iránta viseltetünk, kötelez minket határozottan szólani vele; ő pedig ismételt nyilatkozatainkból tudja, hogy a mennyire nyíltan rosszallunk minden Austria részéről ellene történő támadást, éppen úgy el vagyunk határozva engedni, hogy egyedül ő hordozza terhet az Austria elleni támadás veszélyének és kockájának.”

Az államminister nyilatkozata után Franciaország egyik legfényesebb multu, s nagy tekintélyű szónoka szolt a tárgyhöz, az egész kérdés genesitét nyújtván. A francia parlamenti élet nagy nevé hűsének e nevezetesen beszédét — melynél a napi rendhez inkább tartozó és fontosabb közlömnynyel alig kedveskedhetnénk — kötelességünknek ismerjük egész terjedelmében adni. Ez pedig a mint következik:

Thiers beszéde.

Uraim, önök éppen most hallották az államminister komoly, ünnepélyes, magasztos beszédét. Önök megtapsolták s én helyeslem, de az eddig nyert eredmények megfelelnek-e e nyelv magasságának?

Ha a kamara osztja az államminister nézetét, és úgy hiszi, hogy egy ily tárgy feletti vita komoly kellemetlenségeket okozhat az országnak, bárha másként vélekedem, de mégis meghajlok a kamara tekintélye előtt, mert semmit sem akarok tenni itt az ő beleegyezése nélkül. De ha felhatalmaz, hogy szóljak... (beszéljen, beszéljen).

Mi engem illet, én nem hiszem, hogy e gyttlés szerepe szenvedélyes lehet. Ha helyesli a politikát, melyet lát, mondja ki, ha nem helyesli, mondja ki azt is. És ha helyesli, mint velem is megtörtént, de a mellett azt kívánna a kamara, hogy az sokkal határozottabb, cselekvőbb legyen a béke érdekében, jó volna, hogy nyilatkozzék. Ezt akarom én tenni, ha a kamara beleegyezik. (igen! igen!)

En egy szent és szentesített dolgot, a jogot védem önök előtt, a jogot, mely ma meg van sértve, a jogot, mely nélkül egy nemzet sem élhet nyugtalanban, a jogot, mely nemcsak biztossága, hanem dicsősége és erkölcsisége a nemzeteknek, a jogot,

mely nélkül Európa nemsokára a legkegyetlenebb vállalatoknak odadobott Ázsia lenne. (Helyeslés.)

De védeni fogom a békét is, melyre szükség van minden népnek, szüksége nemcsak szabadságunkért, hanem fizetőképességünkért, mert valamenyi nagy vállalatokba kezdett, melyeknek megszakasztása veszélyes volna; a békét, mely szükséges az ő erkölcsi kifejlődésükre, szabadságukra, temérdek társadalmi és politikai kérdés nyugodt és biztos megoldására. Talán hasznos lehet, ha egy pár igénytelen hang emelkedik a két nagy érdek mellett: a jog és béke mellett. (Beszéljen, nagyon jól van.)

A helyzet eredetére kell visszamenni, ki kell magyarázni, hogyan jutottunk ide, hogyan sértetett meg a jog; ki kell mutatni a kérdéseket, melyek végrehajtottak Európában, melyek előidézték a jelen helyzetet; végre vizsgáljuk meg, hogy marad-e még valami ut-mód, mely ha nem is menti meg a világot békéjét, legalább könnyíteni fogja a háboru következményeinek komolyságát.

Belekezdök a tények elősorolásába.

Európában néhány év óta nagyon különös dolgok történnek. Egy római conscriptiók alatt így szolt: Átkozott ez az Alba háza, még életemet vesztettem miatta!

És ma már éppen így beszélhetnek a kisebb európai államok. Nem vagy-e félelmes hatalmasság? Birtokotok termékeny-e, mely nem tesz titeket elég erőssé, de kereké tenné egy hatalmas és becságyu szomszéd államát? Van-e oly kikötőtök, mely egy nagy flottát befogadhat? csatornátok, mely tengereket köt össze? Jaj nektek! Ez történt Dániával. Ennek mind az megvolt: megvolt a termékeny terület, a szép kikötő, a csatorna, voltak nemetül beszélő alattvalói, kik a poroszok nyelvét beszélik.

A német szövetség nevében elfoglalták a szép schleswig-holsteini hercegséget. Ha, mután Németország nevében elvevők, Németországnak hagyták volna, akkor is jogszerűt lett volna, de nem lett volna nagyobb, mint az olaszországi, hol a nyelv ugyanazonságáért megfosztották birtokától a toskánai herceget, a nápolyi királyt is, és elvették nagyrészt a római államoknak. Ha a német haza nevében a német szövetségnek hagyták volna a hercegségeket, ismétlem, nagy jogsérelmet követtek volna el, de nem nagyobb, mint a mekkorát Olaszországban. De miután elvették a hercegségeket, megtartották maguknak. — Poroszország azt mondta Austriának: „Hadd nekem, különben háborút indítok ellened.”

Im így áll a kérdés. (Jól van, nagyon jól van.) De részleteit is kifejttem, mert szükség egész terjedelmében ismerni a végrehajtott s ezután történendő igaztalanságokat. Egyedül a világosság adhat erőt a méltatlanul félre ismert jognak.

Az egész világ tudja, mily részvétet érdemel Dánia. Egyike azon kis államoknak, melyek hasonlítanak azon emberekhez, kikről Sz. Lambert mondá a múlt században: erényes vérmérsékletűek; egyike azon kis államoknak, melyek soha sem gondoltak arra, hogy bitorlást kövessenek el szomszédaikon, melyek nem gondoltak egyébre, csak szabadságuk védelmére, mint Hollandia és Svájc. A dánok, mint katonák és tengerészek érdeküket abba a nagy európai érdekbe, a tengerek szabadságába, helyezték.

A tengerek szabadságáért a század elején egy küzdelmet állottak ki, mely halhatatlanná tette Bernstorf nevét. 1807-ben ugyanezért megdördült a koppenhágai ágyú, s ismeretes a hősi harcz, melyet az irtóztató Nelsonnal vívtak.

A hálás Európa reájok is bizta a Sund örzését, melynek ők voltak a leghűbb és önzéstelebb őrzői. Különösen Franciaország adása Dániának sérthetetlen hűségért és halájáért.

Midőn Napoleon már Elbában volt, midőn a Hamburgba zárt Davoust ellenállt a szövetséges seregeknek, hogy ne adja át a francia király parancsa nélkül az e helyen összpontosított sereget és hadiszereket, mit tett Dánia? Egyedül ő maradt bti a marsalhoz, mindaddig, míg a hős katona így szolt hozzá: „Nem tehetek semmit érte, de nem tehetek semmit értem, váljunk el.”

És hogyan jutalmaztatott meg Dánia Franciaország iránti hűségért? Elvették tőle Norvégiát, kárpótálás adván neki Lauenburgot, azt a kis hercegséget, melyet Austria és Poroszország ismét elvettek tőle, s melyet ez utóbbi 4 vagy 5 millió megvett az elától, körülbelül annyin, a mennyin a mi gazdagabb bankáraink egy-egy mulatóházat szoktak venni.

Dánia azonban békén maradt, folytatva szokott foglalatosságát, a kereskedést; de meg volt még az Alba háza; az ővé volt a két hercegség.

Mindenki ismeri a földleirást, melyre az újabb események oktattak. Mindenki tudja, hogy e szí-

getek Németországhoz egy földnyelv által függnek, melyet az Eider két részre oszt; Holsteinra, mely szomszédja Németországnak és Schleswigre, mely Jütlandot érinti. Holstein szomszédjainál fogva sok német lakóval bír; német tartomány. De Schleswig, melyben kevés a német, soha sem volt Németország része, soha sem tartozott a német szövetséghez. Németország, melynek nemzete tökéletes becsület, de szenvedélyes, nem bír Schleswig iránt több joggal, mint a mennyivel bír Alsacia iránt, hol németül beszélnek.

Holsteint illetőleg mennyire terjed Németország joga? A mennyire a német szövetség joga kiterjed a tartományokra, a melyek hozzá tartoznak. Nem mondhatja az uralkodónak: Ön ilyen vagy amolyan módon szervezendő a tartományt. A német szövetségnek nincs Holsteint illetőleg hódítási joga, mert egy szövetséges társal szemben nincs hódítási jog.

Már 1848-ban megkísérelték megzavarni Dániának birtoklását a hercegségekben. Kibört a háború; de Európa beavatkozott: Poroszország, melynek élén egy mérsékelt uralkodó állott, megállapodott, s békekalkuláczió kezdődött. A kibékítés megtörtént, midőn 1852-ben a dán király felvette, hogy az örökség kérdése nehézségeket támaszt: halála után, rendezni akarta. A kamara e tárgyban egy nagyon avatott, nagyon figyelemre méltó beszédet hallott, melyért én csak elismerésemel fejezhetem ki a szónok iránt. (Nagyon jól!)

A dán király családja hercegei közül azt választotta, kit legjogosultabbnak és legalkalmasabbnak látott; megegyezett népével, s miután ezzel készen volt, Európához fordult, ehez a nagy tekintélyhez, mely a társadalmat képviseli, midőn beavatkozik egy örökösödés elintézésébe, s a mely azt a joggal, az európai érdekekkel, s a népek függetlenségére szikszéges egyensúlylal megférőnek nyilatkoztatja.

Dánia, Franciaország, Angol- és Oroszországot szólította fel, miut szárazsi és tengeri hatalmakat; Ausztriát és Poroszországot, miut német hatalmakat és Svédországot. (Folytatjuk.)

Negyedik közlemény. Az inséggel küzdő bukovinai reformált magyarok számára gyűlt adományokról.

1. N. t. esperest Péterfi József ur által a) Maros-Vásárhelyről: templomi perselyből a nagy templomban 8 ft 42 kr, a kis templomban 3 ft 22 1/2 kr, a szántó czéh Minor Sámuel által 3 ft, Baruch Jeremias 50 kr; összesen 15 ft 14 1/2 kr.

b) A marosi ref. egyházmegyéből: a kölpényi egyház 2 ft 20 kr, Iklánd 1 ft 74 kr, Szővérd 50 kr, B. Madaras 3 ft 20 kr, Lőrinczfalva 1 ft 40 kr, Kakatel 58 kr, Harczó 24 kr, Harczórol m. Gálfalvi Imréné 1 ft, Ny.-Karácsonfalva 67 kr, Kebele és Bós 40 kr, Tómpa 90 kr, B. Keresztur 1 ft, Bere 1 ft, Kibéd 2 ft, Ernye 1 ft, Méhes 80 kr, Halambod 1 ft, Panit 5 ft 45 kr, Lukafalva 80 kr, Mező-Madaras (melynek

lakosága maga is éhséggel küzd) 6 ft 76 kr, Szekes 1 ft, Vadász 50 kr, Berénye 6 ft 20 kr, Havad 25 kr, E.-Szent György 2 ft, Kövesd 62 kr, Márkod 1 ft, Fedd 3 ft, Sóvárád 80 kr, Sámsond 1 ft 50 kr, Cs.-Szentivány 1 ft, Udvarfalva 80 kr, összesen 51 ft 33 kr.

E két összeget a n. t. esperest ur kipótolta 67 forintra.

2. NagySzebeni lelkész t. Bodrogi Sámuel ur által a Nagy-Szebenből: Baróth Zsigmond 5 ft, Kis Károly 2 ft, Krigovszky Gáspár 2 ft, Dévai János 2 ft, dr. Szabó Vazul 2 ft, Gaal Ferencz 1 ft 60 kr, Szalathnai Lajos 1 ft, Molnár Károly 1 ft 40 kr, Czinege Ferencz 1 ft, Güll János 50 kr, Noé Imre 1 ft, Bodrogi Sámuel 1 forint, Szalánczi Kristóf 1 ft; összesen 21 ft 50 krajczár.

3. Bukaresti lelkész t. Koos Ferencz ur által egyházában gyűlt 10 ft.

4. Királyfalvi lelkész t. Báthori János ur által: Kovács Ferencz 1 ft, Sebestyén András 1 forint, Szakács Károly 50 kr, Ösz Sándor 50 kr, Báthori János 50 kr; összesen 3 ft 50 kr.

5. Körspataki lelkész t. Pál Balázs ur által: az egyházában e czélra gyűlt töröküzű áraban 3 forint, készpénzben 20 kr; összesen 3 ft 20 kr.

Az 5 pont alatt felsorolt kegyes adományok összege 105 ft 20 kr, azaz: egy százöt forint és husz krajczár osztrák értékben, mely összeget rendeltetése helyére a mai napon elindítottam, s midőn a kegyes adakozóknak inséggel küzdő felebarátaink nevében bálás köszönetet mondok, egy szersmind nyilvánítom, hogy e néhai b. e. hivatali elődöm által megkezdett gyűjtés tovább folytatására és a begyűlt összegeknek elküldésére egész készséggel ajánlkozom.

Nagy Péter, erdélyi ev. ref. püspökhelyettes. Kolozsvárt, május 9-kén, 1866.

Belföldi levelezés.

FORDA, maj. 6.

Mig Pesten honatyáink működnek, hogy jelen perlekedési rendszerünk állami életünkhez illőleg idomittassék, addig itt kebellázó esemény történt. A tény ez: Lázár Tódor, görög-egyesült hitű, ne-jét Pap Máriát ez előtt 5-6 évvel egy magyar ifjútól félteti kezdette, miert minden két hétben egyszer jól megverte. 1863-ban annyira ment, hogy említett férj a keze között a kinzástól elajult nőnek szép hosszú fekete haját a földön kaczorral levágta, mit a szomszédok szemekkel láttak. A nő fellábadt és válopt kezdett, minek következtében az érseki szék ágytól és asztaltól elválasztotta a kegyetlenség czimén említett feleket. A nőnek férje egyltti szerzeményök felét szép szerint átadni nem akarta, tehát szegénységi jog mellett: ez az ellen osztályos keresetet indított. Férje látván, hogy neje részére a perek jól ütnek ki, elment Balásfalvára s onnan hozott oly ítéletet, neje kihallgatása mellettével, miszerint menjen vissza férjéhez s kü

és élet fentartá magát. Végre azonban Erdély függetlenségének aranykora is letűnt, a nemzeti fejlődések körül kifejlődött nemzeti műveltség is hanyatlásnak indult; a kolostorok rideg falai közül kikerült latin nyelv leszorító édes anyanyelvünket ugy a politika, mint a társadalom teréről, s egy rövid század alatt oda jutott volt nemzetünk értelmisége, hogy levetközve nemzeti jellegét szégyeleni kezdette öseinek még öltözetét is, s főbjeink körében szinte dicsőséget csináltak abból, hogy magyarul nem tudnak.

Istennek hála, ez csak mestelkelt álom és nem halál volt, s lelkes hazafiak felrázták álmából, önfeladett szunyadozásából e nemzetet s Európa népei, melyek már el is feledték volt, hogy élünk, bámulva látták a megsemmisültnek hitt nemzetnek ezen nagyseztől ébülését és az anyagi erő és hatalom hiába erőlködött elnyomni ez ébülő szellemet, a nemzet átlátta, hogy a multban sokat mulasztott, hogy erőfeszítve kell előtörnie, s ki az utóbbi 17 év alatt csak kissé figyelmebben kísérté is nemzeti törekvéseinket, be kell vallania, hogy nemzetünk szomorú elnyomatásának s tervszerű elszegényítésének ezen gyászos korszakában is nem hagyta el magát, hanem a megpróbáltatások keserű napjait arra használá fel, hogy szellemi erejét fejlessze. Leszorítatva a politikai élet teréről a tudomány, a közműveltség terére lépett oly erélylyel, mely századok mulasztásait hozta sok tekintetben helyre. Egy egész tábora állott elő azoknak, kik a szellem hódító fegyverrel szálltak küzdőterre, s a magyar irodalom korlátol bilenseiben is ez utóbbi két évtized alatt bámulatos tevékenységet fejtett ki, a tudományok minden ágai felkaroltattak, a nemzet szegénységében is áldozott, a főváros nagymérvű irodalmi munkásság központja lett, honnan a szellem napjának életét sugarai löveltek szét, ezt követték a kisebb városok is, mindenütt nyomdák keletkeztek, hirlapok, tudományos folyóiratok emelkedtek fel, s ha Buda-Pesten a tudományok napja tündökölt, nem hiányoznak csillagai, melyek a szellem körútjain forognak körülte.

Es a tudományos fejlődés minden irányban megkezdődött, még az abstract szaktudományok is minden országos és kormányi segély nélkül, csak egyesek önfeláldozó tevékenységétől mozgattatva

tiaszt erővel is szorítottassék rá. A nő nyolcz napra mert gondolkodásul ennyi időt adott városi eljárásságunk — nem ment vissza, s ezért elzárattott a gonosztevő rabokkal egy börtönbe, bizonytalan időre napi élelem rendelés nélkül. r. l.

N.-Egyed, maj. 6.

Az 1865-dik év szeptember elején két lelkes tanárunk Hegedűs János, rector, és Vajna Antal, paedagogarcha urak észrevették azt, hogy tanodánkban sok gyermek van olyan, kik szegénységüknél fogva tanulásokat teljességgel nem folytathatják. Tartozásukat elengedték; de élelmiszert többet nem adhattak, mint a mennyit a tanoda törvénye meghatároz; tehát miképp segítsenek a szegényeknek? Mintán e tárgyról gondoltak, eszükbe jutott, hogy ezen kis városban, melyben tanodánk van, több lelkes magyar ur van, kik bizonyosan a legelső felszólításra vagy pénzzel, vagy étellel segíteni fogják pártfogolijaikat. S nem is eszlatkoztak, fáradozásukat siker koronázta, eddigelő 34 jelenkező szegény gyermeket 33 nemes család lát el rendre naponként elegendő étellel. E 33 lelkes ur közt 11 rendes és egy segéd-tanár van. E közlésem kettős okból teszem, először, hogy magam és a pártfogolt gyermekek nevében a lelkes urak jótéteményét megköszönjem s halánkat kifejezzem; másodsor, hogy e jó példa által ösztönözve, más tanodákban is igyekezni fognak, a szegény, de jó tanuló gyermekeket segíteni és pártfogolni, hogy ők is későbbre a haza oltárához bármilyen kevés kövél járulhassanak.

I. György,

a pártfogolt gyermekek felvigyázója.

Különfelek.

○ Majláth, udvari kanczellár, folyó hó 7-én Buda-Pestre érkezett. Hogy leantassza minő fontos érdekekkel áll combinationban, mai vezércikkükben ki van emelve, s feszülten várhatjuk az eredményt.

○ A magyar horvát küldöttség, ugy szintén a 15-ös bizottmány kimondta, hogy a tanácskozások eredményét, illetőleg folyamát titokban fogják tartani. Mégis a „Pester Correspondenz“ azt állítja, hogy jól értesült forrásokból közléseket fog adni, így híven köteleességét jól teljesíteni. Részünkről azon nézetben vagyunk, hogy az illető bizottmányok legilletékesebb bírái annak, hogy e tekintetben mi a kötelezés, s óvakodni fognak a „P. Corr.“ minden áron mindent tudni és kikutatni akaró „jól értesült forrásokból“ merített közléseit minden habozás nélkül átvenni ezután.

○ Fogarasi vidékéről éppen most vesztük a tudósítást, melyszerint a pesti közös országgyűlésre küldendő képviselők választása véghment, s egyik kerületben megválasztott margineni születésű, Bécsben lakó, nyugalmazott cs. kir. ezredes bár Ursz David; a másik kerületben a szavazás további újabb intézkedésig felfüggesztetett, s aztán bezárattott. A berekesztésig szavazott 331 ebből többséget nyert gridi születésű Papp Máté

megkezdették pályajokat, s ma a „barbar“ nevezetet büszke önézzettel utasíthatja vissza nemzetünk.

Tudjuk azt, hogy a tisztán tudományos munkáknak mindenütt kis közönsége van, s azokat minden országban csak kormányi, vagy társulati segélyezéssel lehet közrebocsátani. Nálunk mind eddig, sőt még most is ily segélyre nem számíthatunk, s tudományos szakmunkáink csak a hazafias áldozatkészség alapján jöhetnek és jöhetnek létre. Egy ily szaktudományi munka jelent most meg, a „Műregészeti kalauz.“

Hogy ily munkára mily égető szükség volt, azt csak a tudja, ki régészeti tanulmányokra adva magát, kénytelen volt külföldi ily munkáknak egész halmazát összeolvasni, tanulmányozni s még ekkor sem juthatót kívánt eredményre, mert a szükséges műszavak hiánya volt érezhető, s pedig örvendtes jelenséggel kell feljegyeznünk azt, hogy a tudományok ezen ága iránt is az érdekltség és munkásság az utóbbi években nagy mérvben terjed, és hogy azok száma, kik a mult emléktöredékeit és műkineseit, a mult kor ezen kö betűlt kutatják, tanulmányozzák és ismertetni igyekeznek, mind nevedőben van. Az Akademia régészeti szakosztálya e tekintetben dicsőreates, a nemzet elismerésére méltó tevékenységet fejt ki, s hány eddig feledett műemlék ismerését s megmentését köszönhetjük a tudományok ezen lelkes munkásainak, s mivel minden ős rom multunk nagysága és fejlettsége történetének egy-egy köbétije, egy-egy kö epopéja, azokat ismertetni, azokat kegyelettel védni csak akkor tudandjuk, ha e hon minden vidékén lesznek olyanok, kik azok felkutatása, azok leírása által azok iránt érdekltséget költelnek, ha már az iskolákban alkalmuk lesz az arra hajlamot érzőknek kellő előismeretek megszerzésére; mi szükséges kézikönyvek hiányában elérhetetlen, s azért a Műregészeti kalauznak, mint ilyen hiányt pótoló munkának, megjelenését örömmel üdvözöljük.

A munka három részre oszlik, s azt honi régészettünknek három előmunkása, három legkittünbb szaktudosa Romer, Henszلمان és Ipolyi szerkeszték, s e három név legbiztosabb kezesség arra, hogy e munka csak jeles és kitiű.

A Romer Fl. által szerkesztett I-ő rész az

kir. táblai ideigl. ülnök, utána legtöbb szavazatot nyert fogarasi Benedek Gyula. Tudósítónk szerint a pártédek kirívólag folyt be arra, hogy a választás minél szabálytalanabbul folyjon le; a minoritás ennek folytán több rendbeli órást nyújtott be, s mindkét választás ellen indokolt folyamodás nyújtatik be a legilletékesebb forumhoz, az országgyűléshez.

○ Egy szép reményű ifjút vesztenk el, s oly váratlanul, hogy a gyászeset mindenkire megdöbbentőleg hat. Bethlen József, idős gróf Bethlen János derék fia közül az ötödik, ki nemes irányu szellemi fejlődésénél fogva a bazafias közszolgálat terén bizonyára szép pályára lett volna hivatva, s ki megnyerő tulajdonai folytán az új nemzedék egyik általán kedvelt és becsült tagja vala, tegnapelőtt reggel első ifjúsága legszebb korában meghalt. A gyászjelentés így hangzik:

Bethleni gróf Bethlen Géza, neje káli Nagy Berta, gyermekeik: Balázs, Ákos, gr. Bethlen Domokos; neje gr. Mikos Sarolta, gr. Bethlen Béla, legifj. gr. Bethlen János, legifjabb gr. Bethlen Sándor mint testvérek, a magok és honfi kötelessége teljesítésében távol levő édes atyjok, id. gr. Bethlen János, ugy szintén minden rokonok nevében mely keserűséggel tudatják a nem várt csapást, mely családjukat sújtá, midőn abból a szeretett fűt, testvér és rokon, bethleni legifj. gróf Bethlen József, a helybeli ref. tanoda jogász osztályának növendéke kiragadtatott; folyó hó 11-én reggeli 5 órakor, huzamos gyengékedést követett bál-halvetett véget a csak 20 évre terjedett kedves életnek.

A kertész fájo szívvél áll meg a vihártól letrőrt virágos ág felett, látva a meghiusult sok szép reményt. Az elhunyt, virág volt élete tavaszán, bővgyttmöléstermést ígérő virág, mert isten adta lelki, testi szép tehetségeit példás szorgalommal mivelte, hogy majd betöltsé helyét az életben, hasznos polgára legyen a hazának. S ime, a virágos ágat letrőrt a vihar, a sok szép remény meghiusult!! Elvesztése annál keserveesebb, mennél kedvesebb vala az idvezült sokaknak, övének!! Hülltetemei, óvári szállásáról f. hó 13-kan d. n. 5 órakor rövid ima után kísértetnek a köztemetőbe. Nyugodjanak csendesen! Kolozsvárt, május 11-kén, 1866.

○ Három millió ember fegyverben. Ha igaz, hogy Franciaország, babár csak óvatosságból, szintén egybőhívja a szabadságos katonákat, akkor — ugymond a „P. N.“ szemleirőja — még e hó folytán körülbelöl három millió ember fog fegyverben állni, s a diplomatiára nézve már is a lehetetlenséggel határos lett, hogy ezen, jobbadán harez- és kalandorszomjas tömeget haza küldhesse. A pillanat kérdése többé nem az, hogy lesz-e háboru, hanem, hogy mi módon fog megindittatni.

— Május 7-én délután Bismark egy ismeretlen által megtámadtatott, 6 csüvt revolverrel kétszer lőtt reá a nélkül, hogy megsebesítette volna. Bismark megragadja a tettest, a kifejtett küzdelem közt még háromszor lőtt a támadó, de csak ruháját lyukasztotta át a golyó. A tettes egy 22 éves

őskori műregészetet tárgyalja s két szakmára oszlik: a barbar kézművek és a római műemlékek ismertetésére, melyben a barbarok kö, bronz- és vas korszakának művei ismertetnek. A római műemlékek, főként azok, melyek honunkban előfordulnak, vallumok, castrumok, utak, mértföld-mutatók, hidak, vízvezetők, sirok, érmek, fogadványi oltárok stb. s végre egy megbecsülhetlen függelék, mely gyakorlati utasítást nyújt a leletek megőrzésére, s mely az őskori irodalomnak, főként Magyarországot illető kiadványainak rövid vázlati jegyzékét tartalmazza, hogy az, ki mélyebb buvárlatokra adja magát, kellő tájékozást merithessen.

A Henszلمان által szerkesztett II-dik rész a középkori építészetet tárgyalja, tekintettel a honunkban előforduló kevés számú román*) basilikákba és a nagyszámu átmeneti és csüsesive vagy goth épületekre, azok műrésztelvi és viszonyítására a külföldi ilyenmü műépítészeti emlékekkel.

Az Ipolyi Arnold által szerkesztett III-ik rész a középkori műszobrászat és festészetet, a keresztyén symbolikát és kisebb művészeteket tárgyalja.

A két első rész már közre van bocsátva, a szintén készen lévő harmadik rész a két első eladásából bejövendő pénzből lesz kiállítandó.

A megjelent két részhez a tárgyat felvilágosító s könnyebben észlelhetővé tevő 250 kép van csatolva, s mivel a munka ily kiállítása nagy költséggel járt s mivel az akademia — melynek vezetése alatt ez annyira szükséges munka megjelent — a kiállítására megkívántató tökével nem rendelkezett, ezen munka megjelenése talán sokáig a kegyes óhajások közé odázódik el, ha főnraink között nem találkoznak, kik e közhasznu vállalat létrejöttéhez segédkezet nyújtsanak, s kiknek neveit itt büszkén s halás elismeréssel említem fel; azok:

Gr. Andrassy Manó, gr. Sándor Móricz, báró Wenkheim Béla, b. Orozy Béla és b. Podmaniczky Frigyes. Ugyanis a „Vadász album“ kiadásából 1400 o. é. ft. fennmaradván, nevezett főnra azt a régészeti bizottságnak azon czélból adták át, hogy azon népszerű képes munkák adassanak ki a z

*) Ez alatt kérjük a XII-dik századig divatozott körives épíészeti stílyt, s nem valami egyebet (p. o. oláh stílyt, a mi nem létezett) érteni.

O. B.

fiatal, Blind Károly republikánus menekültnek fia, Hohenheimből jött. A börtönben sikertelen ügyleti kossági kísérletet tett.

A Bismark ellen elkövetett merénylet — olvassuk a „P. Lloyd”-ban — mint önkényt érezték, Berlinben nagy izgatottságot okozott. Azon perczben, midőn e sorok at írjuk, a Vilmos utca és a hársfasor sűrű embertömegekkel van ellepve. Az eseményre vonatkozólag hiteles kútfőből a következőket hallottuk: Bismark a királytól kijöve, a hársfasoron ment végig, midőn megpillantá az éppen átvonuló 4-ik testőrezred parancsnokát, ki éppen rendeletet kapott csapatával a szász határra vonulni. Áthaladva az uton, mely a minisztér az ezredestől elválasztá, egyszerre egy jól öltözött férfi rohant elő s revolverjét a miniszterre sújtá. A lövés hibázott s a miniszter ugyanazon peczenben melegen ragadta a tettest. E másodszor is lőtt s a golyó Bismark gyomrára surolta, de csak ruháját és ingét lyukasztá ki. A tettest azonnal katonák vették körül, s midőn kikutatták zsebeit, Bismark és a rendőrfőnök fényképét találták nála. A király, a hercegek, a diplomáciai testtagjai szerencsét kívántak Bismarknak s ez utóbbi az ablakban megmutatá magát a népnek, mely őt hangos örömrivalgással üdvözlé.

* Széki Teleki Leopoldine, birodalmi grófnő, szül. muraszombati Szapáry gr. csillagkeresztos hölgy, május 3-án Bécsben d. n. 5 órákor élete 73-dik évében elhunyt. A beszentelés május 5-én 1/2-5-kor a sz. István székesegyházban történt meg, mire a boldogult porai végnyugalomra Dornbachba szállították.

A Landtagok összehívása. A bécsi „Vorstadt Ztg” mint írja, megbízható forrásból értesül, hogy a kormány az osztrák-szláv Landtagokat a legközelebbi napokban összehívja. Az „O. D. Post”-ot e hír igen nyugtalanítja, mert ez esetben a monarchia védelmének kérdése, a teljes Reichsrath illetősége alól elvonatnék, s a sástrózott alkotmány újra megsértetnék.

* Az „Id. Tanúja” írja: A városunkban napokint és uszgyólva örökint keresztülvonuló katonaság a lakosság részéről a legszívessebb, legmagyarosabb fogadtatásban részesül. Részvételjes megszólítás és megvendégelés egész divattá váltak. A lakosság a katonaság sorsa után tudakozódva, őket megvendégli és mindenféleképpen ellátja. Szivarokkal, zsemlyékkel, kenyerekkel, süteményekkel, italokkal és minden kigondolható apróságokkal a derék vitézeket egészen elhalmozzák.

* Ausztria, Porosz- és Olaszország hadereje. A „Presse” következő összehasonlítást tesz Ausztria, Porosz- és Olaszország hadereje közt. Ausztria, nem számítva önkénteseket, melyek számát 40—50 ezerre bátran tehetjük, nem a depotok lényegét, a határozatokat negyedik zászlóaljait és a triesti és tiroli szabadcsapatokat, közel 600,000 ember és 1000 ágyút állíthat síkra. Ez Poroszország és Italia tulajdonképp csatákész seregeihez képest óriási szám, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy itt nem az utolsó emberig van a számítás, sőt a szá-

azokból bejövő összeg újból ilyenmő munkák közrebozására fordíttassék.

Ekként ez összeg nagylelkű átengedése által nemcsak ezen vázlatosan ismertett s oly nagy hiányt pótló munka kiadása vált lehetségessé, hanem egy oly alap tétellett le, mely a jövőre is ez irányban jótékonyan közmvélséget terjesztőleg, lelket emelőleg, szívet nemesítőleg fog hatni, mert a multnak érzéket minden nemzettől csak önértékből és fölemelőleg hat; mert a mely nemzet hazája multjából mi nagyot és szépet felmutatni sem tud, melynek nincsenek mult nagyságáról, mult miveltéséről és fejlettségéről tanuskodó romjai, emlékei, s mely nemzet azokat felfogni, azokat tisztelni, azokat pusztulástól megóvni, azoknak köbétit olvasni nem tudja, annak multja üres és sötét, jövője kétes és reménytelen.

Es hogy e jeles munka minél inkább elterjedjen, hogy az a felfejtett irányban minél nagyobb körben hasson, az archeologiai bizottság igen bölcsen azt ócsón adja, s a megjelent két rész árát csak 2 o. é. frtra határozza. Hogy a pénzek gyorsabban begyűljenek, s az, mint már nemzeti vagyon, meggazdálkodassék, annak eladásra nem könyváruai, hanem magán uton terjesztendőnek határozottat. Megrendelhető Pesten az „Új Korszak” szerkesztőségében, József tér 1-ső sz. 3-dik em. 17-dik ajtó és a királyi főgymnasiun igazgatóság irodájában, a régi német színház épületében.

Midőn e munkára honfitársaim figyelmét felhívom, ezzel kapcsolatban fölemlitem azt is, hogy itt Kolozsvárt 1861-ben 20 nemesen gondolkodó lelkes hazafi szintén 2000 frtot tett egybe oly célal, hogy ezen alapítvány közérdeklő munkák közrebozására hasznosíttassék, s azonnal ez irányban meg is kezdődött az üdvös működés, mert egy jeles jogtudományi munka adatott ki, mely reménytelenül oly nagy kelendőségnek ürt, hogy a nyomtatott példányok nagyrészen elkélvén, nagyra becsült szerzője köllőleg jutalmaztatott. Mily üdvös és századokra kiható lenne, ha ezen már most fel szabadult alapítvány a Királyhágón inneni részt tárgyzó tudományos és honimét terjesztő munkák kiadására határozatnék, úgy, hogy azt felhasználni ily munkák közrebozására lehessen, de elkölteni

mos tartalékok és újoncz összegek, melyek száma egy katonai szaklap kiszámítása szerint közel 300,000 emberre rug, sincsenek tekintetbe véve E 600,000-nyi csatáképes összegből le kell számítani: a várnegyzög és Velenzei védelmére 160,000 embert, tengerpartvédelemre 50,000-et, végre a hadtani fontosságú északi erődök: Krakó, Olmütz, Königrätz, Józsefvár- és Terézvárbán szükséges 80,000-et. Így aztán maradna siken működő északi hadseregül 310,000 ember.

Ellenben az ellenséges haderők aránylag csekélyek.

Lamarmora hadügyminiszter előterjesztései szerint az olasz hadsereg legnagyobb magassága, a nemzetiség nélkül, mely helyőrségül igen, de várvédelemre alig volna használható, 350,000 emberre tehető. De e számból alig lehetne 250,000-nál többet a várnegyzög megtámadására használni, mivel legalább is 100,000 emberre az ország beljében (Nápolyban, az erődökben stb.) okvetlen szükség van.

Poroszország hadserege, az első korosztályu honvédsereggel együtt 480,000 ember; a második honvéd korosztály egyedül csak várvédelemre és helyőrségül használható. Ebből le kell számítani 150,000 embert a Rajna vidék megszállására, 50,000-et Berlin közvetlen védelmére, Schleswigre okvetlenül 50—60 ezeret. Maradna tehát Ausztria ellen csak 220,000 ember; 310,000 ellenében.

A „Presse” azt következteti e számokból, hogy Ausztria nemcsak bármelyik említett ország hadseregeinek nem enged, de tekintve a szellemet, a különbséget egyik másiknak kipróbáltsága közt és egyéb körülményeket, mindkettővel együtt bátran szembeállhat.

Varázs-fényképek.

A fényképezés, századunk ez egyik jeles találmánya, szép és gyors fejlődésének közelebről ismét igen meglepő tannjelét mutatta fel az ugynevezett varázs-fényképekben (Zauberphotographie), melynek ismertetése a fényképezés barátaival annyiál is inkább kedves kötelességem, minthogy ez által kedvező alkalmam nyílt: mindazoknak a műbarátoknak, kik varázs-fényképeket óhajtanak birni — az ilyenmő fényképek elővárszolásáról rövid utmutatással szolgálván — élvezetes időtöltést szerezhetni.

E nevezetes, de nem egészen új találmány iránt Berlinben egy Grüne nevezetű fényképezés egész Európában nagy érdekltséget keltett fel. A közelebbi napokban magam is szerencsés voltam egy néhány ilyen lappangó képet kapni, melyeknek elővárszálása annyira meglepett, miszerint égő vágy támadt bennem: e képek készíttési módjának titkát fölfedezni. Egy pár napi gondolkodás, kutatás és kísérlettel után fáradozásaimat az a szép siker jutalmazta meg, hogy most már minden akadály nélkül a külföldiekkel egyenlő szépségű lappangó varázs-fényképeket készíthetek, melyeknek előidézési módját — mint oly dolgot, melylyel bárki is élvezetesen töltheti idejét — e becses lap ha-

ne szabadjon. Az összeget át lehetne a kolozsvári muzeum kezelése alá adni, melynek szakszervei megvizsgálnák a kiadandó munkát, s ha azt kiadásra méltónak ítélnék, vagy a muzeum firmája alatt adatnék ki, vagy a szerző visszafizetés kötelezettsége alatt az összeget, vagy annak részét kivehetné, mert gyakran szükséges munkák bevernek és vesznek el, mert kiadót nem lehet kapni, s miként a „Vadász album”-ból fennmaradt összeg az akadémia archeologiai bizottságának tudományos szakmunkák kiadására alkalmat nyújt, akként a kolozsvári muzeum is egy oly alapítvány birtokába jöne, mely által a hazai tudományos törekvéseknek s ez által a közmvélség terjesztésének nagy lendületet adhatna.

Orbán Balázs.

Az ember egyénisége az újabbkori társadalomban.

Montegut Emil után, francziából, (Folytatás.) *

II.

Miképpen tud a polgáriasság munkája félbeszakadni? hogy tudnak az emberek oda jutni, hogy elveszesszék egyéni jogait, hogy kevesebbek legyenek egy számjegynél, egy fogalomnál, hogy elenyészessenek egy eszméi lényben, mely magát államnak nevezi? Ez egy nagyfontosságú történelmi tény, mely megérdemli a figyelmet.

Van egy pillanat a népek életében, mely veszélyekkel és sziklakkal teljes. Midőn a polgáriasság hosszú időkben keresztül megszokadása nélkül fejlődött, előállította a maga természetes művét, azaz: a mint mondók: egyénüket teremtettt. Az egyéniség, mely előbb kivétel volt, elannyira, hogy kiváltságokkal járt, egy bizonyos időpontban ezer meg ezer emberek osztályrésztvé lesz; de ezek a csak most képzett egyéniségek felettebb köllőlytelének és durvák. Tele lévén fejlettségi szenvedélyekkel, mozgalmak nagyon félelmesek és felkölthetik a hatalmasok aggodalmait. Tudatlanságuk miatt gondolni sem lehet komolyan arra, hogy nekik a társadalom kormányzásában részt adjanak, azonban olyan számosan vannak, hogy hiába való dolog lenne csak akarni is őket a tömegi állapotba vis-

Lásd a „Kolozsvári Közlöny” 44. 53. 54-ik számait.

sábjain van szerencsém a nagyérdemű közönséggel közölni.

Bárki is, a ki a varázs-fényképek előidézésének élvezetében kíván részesülni, mintán csekély áron egy néhány ilyenmő láthatlan képet és azok elővárszolására készítt itatós papírszeletet szerzett: azok közül bármelyiket következő módon kísérthet meg előidézni:

A láthatlan képet — mely tiszta fehér, egyik felén sima felülletű papírszeletből áll — akkép fekteti egy tiszta tányérkára, hogy annak sima fényes fele felül legyen; mintán e papírszeletet egy ugyan ekkora, e célra készítt itatós papírral befedte: erre néhány csepp tiszta vizet önt úgy, hogy a viz egyszerre mindenütt elterjedjen; ekkor nagyon rövid idő alatt (10—20 másodperc) a kép elővárszolódik; ezután a rajta lévő itatós papír levehető és mintán a kép már elég erős, azaz: rajza és árnyolata tökéletes, egy más tányérba kell azt tiszta vízbe tenni, ebben kétszer-háromszor ismét tiszta vízzel leöblíteni, ekkor készen van a kép, melyet megszáradása után bármimő ragacsos tiszta kártya-papírra lehet ragasztani.

Ezen élvezetes mulatságot társammal, Vastag Györggyel, annyiban még vonzóbbá tettük, miszerint oda módosítottuk, hogy mindazoknak a már elhalt nevezetesebb egyéniségeknek képeik, kik hátrahagyott emlékeik által érdekltséggel bírnak, szellemi alakjaikban idézhetők elő.

Ennélfogva a varázs-képeket három osztályra osztottuk, n. m.: 1. Arczképek; 2. Magyar történelmi és genre képek; 3. Szellemi képek. Az 1-ső és 2-dik pont alattiakból 6 darab varázs-fénykép ára 60 kr.; a 3-dik pont alattiakból 6 darab varázs-fénykép ára 1 frt.

A képeket egyszermind az elővárszolás kezelésének módját is megkaphatja a megrendelő.

Veress Ferencz, erdélyi muz. egyet. fényképész.

Politikai hírek

Ausztria. Bécs, május 5. A „P. Ll.”-nak írják: A montenegrói és boszniai határról érkező hírek szerint ott nagyon izgatott a hangulat; kétségtelen, hogy idegen ügynökök tüzelik a lakosságot oly célból, hogy ha majd Ausztriának háboruja lesz Porosz- és Olaszországgal, a keleten is törjenek ki harcok, melyek aztán a keleti kérdést is napirendre hoznák. A montenegrói fejedelmet kiváltképpen az boszantja, hogy török törzsvárakat állíttatnak és szereltetnek fel az ő határai mellett.

Angolország. London, máj 8. Az alsóház tegnap esti ülésében Layard egy interpellatoria válaszolván, mondá: Az angol kormány abbéli óhaját fejezte ki Párisban, hogy a két nyugati hatalom együttes közbenjárását kíséreljen meg; mert Anglia egymaga nem léphet fel.

Franciaország. A „Patrie” írja: Szászország készülődése sokkal jelentékenyebbek, mintsem hinnők.

A „Pays” egy florenzi levelezést tesz közzé,

szaterelni. A kormányzás ilyen állapotban nagyon nehéz lesz. Egy gyógyszer, vagy jobban mondva egy fogás ajánlkozik: miért ne kapjunk ki a nehezésen azzal, hogy a kormányzás föltételein változtassunk? Eddig az ember kormányozott; mielőtt ne most egy gép, egy műveletlen erőhatalom? Ekkor áll elé az a mesterkelt, elmés, ravasz rendszer, melyet közigazgatási egyeduralkodó (monarchie administrative) neveznek. Befogva egyszer ebbe a hálóba, az emberi egyéniség egész önző biztonsággal elalszik. Az ember tevékenység rugói nagyon lepadnak; csak is az állati élet fenntartására szükséges dolgokra szorítkoznak; mind az, mi az erkölcsi életre vonatkozik egy eszméi lénynek, melyet államnak neveznek, lesz a dolga.

Ez a történelmi válság a legnagyobb veszedelem, mely a polgáriasságot érheti, mert az alkalmazott gyógyszer rosszabb, mint a betegség, melyet meg akar gyógyítani. Hogy mi történik az emberi egyéniséggel akkor, midőn első fejlődésében igy akadályozzák meg, erre a világtörténelem két ízben adott nekünk lezzét. Az előbbi alkalommal az emberi lélek egészen pogánysságra és anyagságra léven süllyedve, engedett a nélkül, hogy sokat dnyozogjon és megnyújtson egy sikertelen küzdelmet. A második ízben, minthogy már keresztény és erkölcsi volt, hathatósan ellent állott és olyan harcot indított meg, mely nem egyhamar végződik el.

Midőn az ókor végével előbb az egész Italia és csakhamar utána a köztársaságok számtalan provinciái kéreztek be a római polgárságba, ez, ha szabad így szólunk, az emberi egyéniségnek mint egy erőszakos berohanása volt, ezerszer veszedelmesebb, mint a Teutonok és Cimberok berohanásai, kiket a Marius katonái visszanyomtak. A régi kormányzat lehetlenné válván, újat kellett találni, és ez a Caesar értelmes fejéből ugrott elő a maga teljességében. A közigazgatási egyeduralkodó és a katonai hatalom fölötték be a patriatus hatalmának helyét. Mindenki római polgárrá lett, azzal a feltétellel, hogy mindenki alávettett legyen; minnyájan egyenlők lettek és senki sem lett szabad: az emberiség erkölcsi érdetei egyetlen egy személybe, az imperátorba foglalódnak össze. S ezek az érdekek, az által, hogy általánosak és közönségesek legyenek, a határozatlan el-

melyben az mondatik, hogy Poroszország már két hónappal ezelőtt szerződésre lépett Olaszországgal, mely szerint 200 milliót ad Olaszország rendelkezése alá, melynek fele már folyóvá is tétetett. Poroszország olyképpen áll Olaszország mögött, hogy ez utóbbi a legpontosabb tudósításokat az osztrák csapatmozgalmak felől Poroszországtól kapja.

Olaszország. Florenz, május 4. Egy berlini sűrgöny jelenti, hogy Poroszország 150,000 ember mozgósítását rendelte el, Napoleon herceg tegnap ide érkezett. — Az „Opinione” állítja, hogy Lamarmora tbk tegnap a kamara egy bizottmányi ülésében kinyilatkoztatta, miszerint háboru esetére minden nemzeti erőt fel fog hívni. Azon tudósítás, mintha a hajóhad Genuát elhagyta volna, valótlan. A parancsnokságot a hajóhad fölött, mely minden eshetőségre el van készülve, Persano tengernagy veendi át.

Az „Avenir Nat.”-nak írják: A háborút minden ember bizonyosnak tartja, a pártok e részben egyek. Garibaldit Florenzbe várják, a király egyik hadsegédét küldte érte, s nagy számmal készek legjőbbá beállani. Minden arra mutat, hogy a háboru kitörése közel van; de a jól értesült egyének úgy hiszik, hogy május végénél hamarabb nem szól az ágyú. Az magától érthető, hogy Olaszország csak védelmi harcot fog vinni, támadásba nem bocsátkozik. Ausztriáról nem tessék fel, hogy Lombardiába betörne, mert ezt Franciaországnak adta át, hanem valószínű, hogy Ferrara és Anconára fogrontani. Mondják, hogy Ausztria a brigantiknak Nápolyban szaporodására is számít, a hol 12,000 ember kísérléne meg a volt királyságot fellázítani. A kormány Capuában hadtestet vont össze, ezek fékezésére, kik ellen nemzetőrök s önkényesek is fognak működni. A clericalis „Armonia” szerint a mazzinisták is készek Victor Emanuel alatt harcolni Ausztria ellen. A hivatalos olasz lap kimondja, hogy Ausztriának komoly szándéka Olaszországot megtámadni. Már elküldtetek az illető parancsnokokhoz az összes szabadságosok és tartalékosok behívása iránti rendeletet, s e szerint néhány hét alatt teljes hadilábra lehet állítva az egész hadsereg. A második korosztálynak a mozgáhadsegereg beosztása által a gyalogságnál a közlegények száma 90 főről 150-re emeltetik egy-egy századnál, míg a tartalék az ellenség előtti természetes hiányok pótlására van szánva. De még azon intézkedések felett, melyek által az olasz hadsereg létszáma 380,000 főre emeltetik, a nemzetiség mozgósíttatása is elrendeltetett, s már kezdik is fogantatni. Nem hiszünk — mond levelező — hogy a kormány képes lesz a mozgósítandó nemzetiség összes számát, n. m. 220 zászlóaljat mozgósítani, de fölteszszük, hogy legalább a fele fegyvert ragad, s így is 50,000 emberrel szaporodik a hadsereg, a kik a törvény értelmében harczmezőn alkalmazhatnák hadi szolgálatra. — A tengerészetnél is oly sebesen foly a háboruhoz készülődés, hogy minden osztály utasított, miszerint a kisebb munkákat tegyék félre, s csak a nagyobb hajók föl-

vontságnak, a metaphysikai misének olyan jellegét ölték fel, hogy elvégre is az emberi értelemnek megfoghatatlan tünetekké, fántomokká váltak. Valameddig a Caesaroknak maradt valami eltörölni valójuk a régi világ nyomaiból, valameddig a patriciátusnak egy és más összeontani való maradványai valának kezökön s a fanácusnak nómi árnyéka, melyet porig alázzanak, feladatuk könnyű volt; hanem a mikor már semmi sem volt egyéb csak egy nagy mindenség és egy imperátor, akkor a szédülés elkezdődött. Birni egy óriási hatalmat, mely kifordul kezeitek közül saját nagysága miatt, adni ki rendeleteket és parancsokat, melyek oda lesznek, mielőtt valaki engedelmeskednék nekik, mint elvész a szó a térben, ha nagyobb a távolság, mint a mennyire szolgál, semmi sem lenni a miatt, hogy minden vagynak, milyen nyomorúság! Alattvalója lenni egy birodalomnak, a hol az ember csak a testével számít és csak az adóval, melyet fizet, csak a buzavonával, melyeknek alája van vetve, minő csufság! Ekkor egy véghetetlen nínálom fogja el a római világot; az életnek nincs többé semmi becsé. Imitt-amott tűnnek fel még némely nagy személyiségek, kik senkinél sem szolgáltatnak, kik meghalnak haszontalanul mind magukra, mind a világra nézve. Ez alatt az idő alatt az állam gépezete vakon folytatja működését, összetörvén mindent a mi utjában akad, végrehajtván a legiszonyubb tetteket a rendnek és minden polgárok egyforma pártfogásának ürügye alatt. Csak is ilyen formálag történhetett az a különös dolog, hogy azon a ponton, midőn a rabszolgaság már kihaló félben volt, Diocletiannek egy rendelete, mely a népösszeírás és az adófelhajtás könnyítése tekintetéből volt kihirdetve, felállította a jobbágyaságot és a göröngyböz csatolta az embert. Ime a következők, melyek származtak abból a kormányformából, melyet a még durva és tökéletlen emberi egyéniségnek rosul szabályozott kirobbanása tett szükségessé. (Folytatjuk.)

Hibajegyzék. Lapunk 54-dik számának tárczajelében két értelemzavaró hiba csuszott be. Ugyanaz az 1-ső hasáb 7-dik sorában alulról „az egyenlőség eszméjét” után pont helyett vonás van szedve és a „De” szócska ki van hagyva. A harmadik hasábban a 15-dik sorban alulról „féltelensége arra” helyett „féltelensége árán” olvasandó.

szerelésén dolgozzanak. Tarentben, Speziában és Anconában három hajóraj gyűlése, melyek egy hajóhaddá fognak egyesülni Persano tengernagy alatt. — Első rendű 12 páncélos hajón és 15 fregatton kívül a kisebb járművekkel együtt még szállító hajók rendezettek be 60,000 ember szállítására, s minden pillanatban összevonulhatnak egy flottává, mihelyt a kellő legénység együtt lesz. — A tegnapi ministertanácsban a szabadszolgálatok alkalmazása is elhatározott, s már meg is hivatott Garibaldi a főparancsnokság átvételére. S e szerint ott voltak, a hol minden készen van a fegyver döntéséhez fordulásra, s a nép között uralkodó hangulat mellett, s tekintve a kormány által tett lekötéző lépéseket, valóban csodával határos dolognak kellene történni, hogy a megoldás békésen történhessen még most is.

Németország. Frankfurt, május 5. A szövetséggyűlés mai ülésében Szászország előterjeszt a Poroszországgal jegyzékalkutást, ebből azt következtetve, miszerint Poroszország rövid időn esetleg fenyegető rendszabályokhoz szándékozik nyulni; minthogy pedig Szászország a maga részéről csupán azért fegyverkezett, hogy esetleg szövetségi kötelezettségeinek megfelelhessen, ennél fogva azt kívánja, hogy ez értelemben a fegyverkezések folytatására hatalmaztassék föl; miért is indítványozza: A porosz kormány haladéktalanul megke-

resendő, miszerint a szövetségi okmány XI. cikkének helyes értelmezése által teljes megnyugtatót szolgáltatasson. Mire a porosz képviselő oda nyilatkozott, hogy a szövetségi okmány XI. cikke a fennfoglalt esetben nem alkalmazható, mivel Poroszország fegyverkezése eddig kizárólag defensív természetűek valának. — Austria a XI. cikk figyelembe tartásának szükségességét hangsúlyozza, a végül, hogy Poroszország kétségtelen nyilatkozatot adjon, a mint ezt Austria az ápril 21-diki szövetséggyűlési ülésben tette.

Berlin, május 4. A „St. Anz.“ írja: Egyértelmű tudósítások több nem engednek kétséget a fölött, hogy az osztrák hadsereg mozgósítása nem sokára teljesen be fog végezteni. Ha a hatodik hadtest főparancsnokságától érkezett ama tudósítás, mely szerint Prágába naponként jelentékeny csapat-szállítmányok érkeznek, megvalósul, az következik, hogy a csapat-szállítás egy — határunkon felállítandó osztrák hadsereg összegyűjtése végett megkezdett.

Rendsburg, május 6. A „nemzeti párt“ bizottmánya mai ülésében elhatározta, hogy pártfeleihez a következő nyilatkozatot bocsátja ki: „A nemzeti párt a hercegségeknél Poroszországgal való teljes egyesülése mellett nyilatkozott, s e nyilatkozathoz annál inkább ragaszkodik, mivel Po-

roszország reformjavaslatát által bebizonyította, hogy el van határozva, erejét a közhaza egyesítésére fordítani. Az indítványba hozott parlament kellő közreműködést biztosít a nemzetnek az egyesülés keresztülvételére. Azon pillanatban, midőn a nemzet jövője századokra döntetik el, minden pártnak kötelessége, tartózkodás nélkül csatlakozni Poroszországhoz s ezt német feladata megoldásában támogatni. Pártfeleink szem előtt fogják tartani kötelezettséget.”

Belgium. Brüsszel, május 8. Hírlik, hogy a ministerium legközelebb a kamra elé egy javaslatot terjesztend, a hadsereg létszámának 80,000 főre emelése iránt. A behívási rendeletek már alá vannak írva.

Ujabb. Páris, maj. 8. A szabadságos katonákat egész csendben behívják. A hadsereg minden esetre badkész állapotba helyeztetnek.

Florenz, maj. 8. Egy királyi rendelet jelent meg, önkéntes csapatok alakítását illetőleg, melyek 20 zászlóaljól fognak állani s Garibaldi vezérlete alá helyeztetnek, egy évi szolgálati kötelezettséggel.

London, maj. 8. Felsőház. Clarendon lord egy interpellatio alkalmából kinyilatkoztatja, hogy Angolország sem közvetve, sem közvetlenül nem fog résztvenni az esztendőleges báboruban. Angolor-

szág kérdést tett az iránt, vajon barátságos szolgálatai hasznosak lehetnének-e? a feleletek azonban nem voltak bátorítók.

Távirati tudósítás a bécsi borszéről.

Május 9-kén: 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 57.—. 5% Metalliques 100 frt 53.35.— Bank-részvény 648.— Hitelintézeti részvény 200 forint 121.— London 10 ft. 100 frt 23 1/2, kr 129.— 20. Ezüst 129.— Cs. kir. arany 6.22.— 1860. kölcsön 66.80.

Gabonaár Kolozsvárt május 10-én 1866.

(Alsó a. mért, középár.)
Tisztabúza 3 frt 14 kr. Elegybúza 2 frt 76 kr. Rozs 2 frt 58 kr. Árpa 2 frt — kr. Zab 1 frt 20 kr. Törökbuza 2 frt 54 kr. Pityóka 1 — kr. Marhabús fontja belváros 13, külvárosban 11 kr.
Május 7-dikén: Földtermentési kötvény magyarországi 61.— Erdélyi 55.—

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

Nyiltér.

Kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy 50—60 sornál többre terjedő cikket e téren nem vehetünk fel, azt is csak akkor, ha a lehető legobjektívabb modorban van tartva, s díja előre beküldetik lapunk kiadójához.

HIVATALOS.

60.—1866.

(181)

(2—3)

Arverési hirdetmény.

Szathmármegye polgári törvényszékének mint kiküldött bíróságnak 60—1866. p. sz. alatti végzése folytán Pogonyi Dienes és neje szül. báró Egloffstein Amália Középszolnokmegyében kebelezett 33554 frta becsült tasnád-szarvadi, és 5890 frta becsült pusztaszent-miklósi birtokaiknak Molnár József és Alfay Sámuel kérelmekre végrehajtási arverés útján leendő eladása elrendeltetvén, annak a helyszínen s mindenkor délelőtt 9 órákor leendő foganatosítása végett a pusztaszent-miklósi birtokokra nézve első arverési határidőtől folyó évi július hó 16-dik, második határidőtől szeptember hó 17-dik, a tasnád-szarvadi birtokra nézve pedig első arverési határidőtől július 18-ik napja, második arverési határidőtől pedig szeptember hó 18-ik napja olyformán tűztetik ki, hogy ha az érintett javak az első arverésen becsáron vagy azon felül eladhatók nem lennének, a második arverésen becsáron alól is el fognak adatni. Mirel a venni szándékozók azon megjegyzéssel értesítetnek, miszerint a becsértéknek 10%-át tevő bánompénzt magokkal elhozni el ne mulasszák, és hogy az arverési feltételeket akár ezen megyei, akár a középszolnokmegyei törvényszéknél megtekinthetik.

Kelt Szathmármegyei polg. tszéknél Szathmáron, 1866. évi ápril 7-kén tartott üléséből.

NEM HIVATALOS.

(1) (13—24)

KEIN DORSCH LEBERTHRAN MEHR
JODIRTER RETTIG-SYRUP
VON GRIMMALT & Co APOTHEKER PARIS

Azon különféle szerek közt, melyeket a betegnek javasolnak, az oly annyira ellentérekedő halmájzsír helyett, a Grimmalt féle **iblandyos retetskörp**, mind ize, mind alakjánál fogva is ekkor a leghatásosabbnak és a célnak legmegfelelőbbnek bizonyult. Ezen szer sohasem tagadja meg jóteknő működését a mellbetegségek, askór, vér-vizibetegségek és gyűrűyes bajok gyógyításánál; ez nem támadja meg a gyomrot, sőt inkább étvágyat gerjeszt, kiváltkép a gyermekeknek színtelenség, börcpetyűdség, gyakran előforduló nedvromlás és a nyakmirigykihajtás ellen sikeresen használják.

E retetskörp orvosok mint igen hatásos vértisztító szert rendelik.

Az **iblandyos retetskörp** alapja: **zsázsa- és retednedv**; mindkettő stüllyenes növény azon elismert tulajdonságokkal, melyek iblandyt és ként természet állapotban tartalmaznak, mely nevek a készítmény hatására és a bevétel könnyűségére nézve mind a felnőtteknél, mind a gyermekeknek elegendő kezeséget nyújtanak. Dr. Bazin és Cazenave a párisi St. Louis kórház orvosai ezen **iblandyos retetskörpöt**, különösen és pedig számos kedvező siker alapján különféle börcbetegségek ellen ajánlják.

Raktár: Ausztia minden nevezetes gyógytárában.

(39) (12—12)

Hirdetés.

Harmencznap mulva az első és legnagyobb fehérmű raktár és varrási készletek központi helyiségében Bécsben, Tuchlauben N° 11 fele áron fognak eladni kész fehérmű készletek férfiak, nők és gyermekek számára, bár mely megkívántató mennyiségben.

Valódiság, tisztaság, a legszebb varrás s illő alakról gondoskodva van, és minden darab, mely nem talál a legjobban, vagy nem tetszik, visszavéteketik.

Fertige Herrenhemden, beste Handarbeit:

Weiszgarn-Leinenhemden, glatt	anstatt fl. 3.—	nur fl. 1. 50
Feinere Sorte mit Faltenbrust	anstatt fl. 4. 50	nur fl. 2. 80
Feine Irlander oder Rumburger Hemden	anstatt fl. 6.—	nur fl. 2. 80
Feine Rumburger Hemden, Handgespinnst	anstatt fl. 7. 50	nur fl. 3. 50
Allerf. Rumb. Hemden, schönste Handarbeit	anstatt fl. 10.—	nur fl. 4. 50

Fertige Damenhemden, schönste Handarbeit und Handstickerei.

Glatte Leinen-Damenhemden mit Zug	anstatt fl. 4.—	nur fl. 1. 90
Feine Schweizer-Hemden, Faltenbrust	anstatt fl. 5. 50	nur fl. 2. 80
Neue Facon, in Herz und Raver, gestickt	anstatt fl. 6. 50	nur fl. 3. 50
Eugenie, neue Facon, gestickt	anstatt fl. 7.—	nur fl. 3. 50
Marie-Antoinette-Miederhemden	anstatt fl. 6. 50	nur fl. 3.—
Viktoria, gestickt und mit echten Valencienn	anstatt fl. 16.—	nur fl. 7.—

Neueste Damen-Negligées und Frisir-Mäntel.

Elegante, aus feinstem Perkal	anstatt fl. 11. 50	nur fl. 5. 50
Aus englischem Stoff, gestickt	anstatt fl. 18.—	nur fl. 8. 50
Damen-Unterhosen aus Shirting, feinst	anstatt fl. 7.—	nur fl. 2.—
Damenhosen, gestickt, Leinwand	anstatt fl. 6.—	nur fl. 2. 80
Damen-Nachtkorsetts, glatt	anstatt fl. 5. 50	nur fl. 2. 80
Elegante, reich gestickte Korsetts	anstatt fl. 12.—	nur fl. 5. 50
Damen-Nachthemden mit langen Aermeln fl. 3.—, 3. 50 bis 4. 50.		

Feinste Leinen-Herren-Unterhosen

fl. 1. 20, 1. 50; feinste Rumburger 2. 20.		
Irlander Weben 48 Ellen	anstatt fl. 34.—	nur fl. 17.—
Feinste Irlander od. Rumburger 50 Ellen	anstatt fl. 60.—	nur fl. 24.—
Gute Leinen-Sacktücher, das halbe Dutzend fl. 1. 50, 1. 80 bis fl. 2.—		
Feinste Sacktücher, auch in Leinen-Battist, das halbe Dutzend fl. 2.—2. 50		

Az árúknak valódiság és tisztaságáért: kezesség váltattatik.
Minta ingek és minta rajzok kívánatuk elküldetnek. Vidéki megrendelések postai utánvét által. Férfi ingek megrendelésénél kéretik a vállbőség megjelölése.

(182) (2—3)

Báznai fürdő.

Alólt a legmélyebb tisztalettel jelenti a n. é. közönségnek, hogy a báznai fürdőt 6 évre kibérelte, és az ez évi fürdői idejét **máj. 15-én veszi kezdetét.**

A báznai fürdő a hasonlevi német falutól egy negyed- és Medgyes városától egy órányi távolságra szőlőhegyek és erdők körülvett kellenes völgyben fekszik.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betüivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Az ott találtató kitűnő jód-tartalmu gyógyforrások kádakban és saját medrköben használatok fürdőre; és kitűnő sikerrel használ a **köszvény**, időszaki **rheuma**, és **bőr-betegségek** ellen.

Minden előfordulható esetre nézve orvosi segélyről a legjobban van gondoskodva. Időtöltésre nézve a kellemes sétányok, zene (féhérvári banda), táncestélyeken kívül, egy újonnan felállított teke-pálya, magyar, német és román lapok állanak a közönség rendelkezésére.

Az egész fürdői idején alatt Medgyesen a „Galambhoz“ címzett, alóltott által kibérelt vendéglőből naponként egy gyorskocsi fog Báznára, jöni s vissza, miáltal ezen két helység közt a postai közlekedés is helyre van állítva.

A fennebb említett szállodában, hol a vendégszobák a legjobb izlés és kényelemmel vannak ellátva, valamint Báznán is alóltott az ételek és italok jószágáról és lehető legutjánosabb kiszolgáltatásáról gondoskodik, és magát a n. é. fürdői közönség kívánalmaitól kiválóan hozzászabni kötelességének tartja.

Szállások és minden más stílusjegyekre nézve értekezhetni vendéglő és fürdő bérlió Medgyes, ápril végén 1866.

Binder Józseffel.

Haupt-Niederlage v. Geschäfts-Büchern

in allen Größen und Rubrizirungen, höchst dauerhaft und elegant gearbeitet, zu äusserst billigen, aber festen Fabrikpreisen, empfiehlt

SIEGM. HEYMANN,

Monostorgasse 171. nahe am Hauptplatze.

Fontos szüleményezve.

A gyermekeknek görvlytői okszeri mentesítésére jóhiszemű meggyőződés folytán ajánlom az általam feltalált

„Gilisztá csokoládé“

három havonként, még a giliszták jelenlétére vonatkozó gyanú távollétében is beadni. — Hogy különösen miért? ezt gőngyöljeim és könyvecském 59 értékes bizonyítványokra hivatkozva kellőleg megmagyarázza.

Egy szelet ára 20 kr. nálam Tokajban 6 darab 1 frt.

Kaphatók Erdélyországban: Kolozsvárt, Schütz Károly.
Abrudbányán: Remetey gyógyszer. és Tabakovits Sándor. Broos: (Szászváros) Wellman J. Brassóban: Jekelius és Fabik gyógyszer. Boitzán: Bárdosy György. Dévén: Weiss Adolf. Dézsen: Krémer Sámuel. Ercséb-városban: Szenkovits Z. és L. Fogarason: Danffy gyógyszer. és Masztig. Gyergyó-Szentmiklóson: Száva gyógyszer. Kovásznán: Binder gyógyszer. Kézdi-Vásárhelyt: Kovács gyógyszer. K-Féjervárt: Mihelyes, Ricker, és Fischer gyógyszer. Maros-Vásárhelyt: mind három gyógyszerésznél. Medgyesen: Vándor Ferencz. Sz.-Udvarhelyt: Betzási Manó. Szilágy Somlyón: Végh Mihály, Ruszka és társa. Szebenben: Zöhrer. Misselbacher és fia. Sepsz-Sz.-Györgyön: Vitályos Béla. Tasnádon: Szongot Jakab. Vajda-Hunyadon: Acker gyógyszer. Zilahon: Imzon Lajos. és Bikfalvi István. Nagy-Selyken: Szenzi gyógyszer. Tordán: Tauffer és Rigó uraknál.

KRÓCZER ÁGOSTON s. k. gyógyszerész Tokajban.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt, Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfejervárt kapható:

A bujakóralakok kór- és gyógytana.

Orvosok és művelt nem orvosok számára. A magyar orvosok és term. vizsgálók XI. nagygyűlése által a Pataky-díjjal koszorúzott pályamű.

Irta H. Ifj. Spányik József. Ára 1 frt.

Erdély földrajza

alsóbbrendű iskolák számára.

Szerkeszté Matusik Nep. János.

Ára 40 kr. o. é.

„Egy szép asszony története“

regény két kötetben. Irta K. PAPP MIKLÓS. Ára 2 frt.

Tartalom:

I-ső kötet: Egy gombostű emlékirata. Esküvő előtt és után. Egy férj. A fekete bársonyos könyvben egy idegen sor. Mit sutog a lég? A végzetes szavak. Az utolsó levél. A turista elbeszélései. A drága tapasztalatok. Találkozás. Az árva leány története. Kie a fájóbb seb?

II-dik kötet: A másik beteg. Új korszak a gombostű életében. A szép Rainy asszony jósata. Az emlékezetes napok. Az ébredés. Görgei tábornok. A tragédia utolsó jelenetei. A menekülők. A szép asszony története. Az élő halott.

Midőn regényirodalmunk e legújabb termékére hívom fel a n. é. olvasó közönség figyelmét, azon meggyőződéssel teszem, hogy benne egyiket a legérdekesebb olvasmányoknak nyújthatom, már csak azért is, mert hősei olyan korban szerepelnek, melynek emlékei a legélelkenbben állanak még ma is előttünk. A szerző tollát jól ismeri olvasó közönségünk, mely különösen a korrajz festésében olyan élénk színekkel bír, melyek azt bár ki előtt is vonzóvá bírák tenni.

Az apostolok.

Irta Renan Ernő. Francziából fordítva I-ső fűzet. Ára 40 kr.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betüivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Történelmi gyöngyök. Gyűjté s betűrendes sorba raká Kiss Mihály, unitárius esperes és árközi pap. Ára kemény kötésben 1 ft 60 kr.

Vadrozák, Székely Népköltési Gyűjtemény. Szerkesztő Kríza János I-ső kötet 2 frt 50 kr.

Növendék ifjuság imakönyve.

Hitben megerősödött protestáns fiúk és leányok számára írta Medgyes Lajos.

Csinos papírkötésben tokkal	36 és 40 kr.
Angolváson kötésben	50 kr.

Nagyobb kiadás hynuszokkal:

Csinos papírkötésben	60 kr.
Angolváson kötésben aranyozva	1 ft —
Angolváson kötésben aranyfűzéssel	1 ft 50
Finom "börkötesben és csattal	3 ft 50
" díszes halselyem kötésben	3 ft 80

Egy jó és vidám szallás

Butorzáttal vagy anélkül, van **kül-monostorutczában 134-ik számú** báznál illő bérbe, akár pedig kevés pénznek kamatjába, rövidebb vagy hosszabb időre lakni kiadó. Részletei ezek: 2 szép szoba, 1 teli és nyári konyha, és fakamara, hűs s pince, s ha kívántatnék szekerszín is. Értekezni lehet ott helyt háztulajdonos **BRASSAY JÓZSEFFEL.**

Szenafű eladás.

Folyó 1866-ik év **május hó 29-én** d. e. 10 órákor bites ügyvéd Haller Rezső belmagyarutczai 433 házszám alatti irodájában Kolozsvárt a Nuszbaumer József örökössei a kolozsvári határon az ugynevezett Bakamáli határreszben levő 39 hold 1045 □ öl vagy is egy tagban husz rúd kiterjedésű szenafű helye a legübbet igérnek el fog adatni.

A feltételek fennevezett ügyvédi irodában megtekinthetők.

Deszka-raktár!

CSIKI JÓZSEF külmonostorutczá 59 szám alatti saját házában rendes és dús választéku raktárt tart mindennemű **deszka** nemekből; különösen pedig ajánlja tökéletesen kiszáradt és padozat (padi-mentum) tábláit, 1 és 1 1/4, czol vastagságú deszkákból, melyeknek lerakását is eszközölheti; továbbá 1, 1 1/4, 2, 3 és 4 czolos **fenyőfa deszka**; 1, 2, 3 és 4 **bükfa deszka**, **juhar és hársfa deszka**, **dió és kórisfa furnir**, **fűrészelt lécz**, és több éves kiszáradt **malom kerékhez való fogak** gyertyánfából stb. elismert jutányos áron ugyanott találhatók.

Lóeladás és árverezés.

A folyó hó 12-dikén Nagy-Enyeden tartandó baromvásár alkalmával, néhai b. Gerliczi Albert (mibácsfalvi) ménese, mely összesen 69 darabból áll, ugymint 3 mén, 26 csikós és részint meddő kancza, több 4, 3, 2 és 1 éves csikó, szabad kézől és árverezés útján eladatik.